

De illuminatōne

notatū est. Nā alia est certitudo evidentie sicut est in p̄mis p̄ncipijs et in rebz exper- tis. Alia est certitudo moral. et est q̄ colligi- tur et tradit̄ ex pbabilibz p̄icturis et signis. Et talis requirit̄ et sufficit̄ i casibz p̄missis. Quia certitudie morali p̄t hō certus esse q̄ est in gratia aut sufficiēter dispositus ad celebratōem missę. q̄ vīez discussit̄ diligen- ter consciētiā suā. nec est sibi cōsci⁹ de pec- cato mortali. neq̄ de quocūq̄ alio canoni- co impediēto. Sicut talis certitudo p̄t esse in viro ecclīastico volēte curā siue pre- laturā. videlicet q̄ nō est consci⁹ sibi quin idone⁹ sit cū dei adiutorio ad officium tale exequendū q̄ntū humana sinit fragilitas. que nihil p̄fectū in homine saltem ex omni parte et beatū iuxta om̄ie puerbiū admit- tit. Scim⁹ tamē p̄dolor q̄ ip̄a certitudo nihilomin⁹ adhuc paucoz est. p̄pterea di- xerunt sc̄ti cōsiderantes eā q̄ vt in pluribz accidit. q̄ vīez in tali appetitu et req̄sitiōe p̄ssendi sit peccatū. q̄uis in casu possit eē (vt deduxim⁹) etiā meritū magnū. ¶ Ecce patet ex p̄missis q̄ ad directōem cordis p̄ ficit̄ cruditio. ne p̄ scrupulos nimios et ir- ratōnabiles deſiciat̄ sinistrosum nauis a sua rectitudine. vel p̄ p̄ debito relaxatōez auertat̄ dextrosum et incidat in malū.

Finit

Incipit tractatus

eiusdē de illuminatōne cordis siue de vna p̄ciosa margarita. etiā de ip̄a sancta Mar- garetta.

D

Imile est regnū celoꝝ homi- ni negociatori querēti bonas margaritas. inuēta aut vna p̄ciosa margarita abiit et ven- didit oīa q̄ habuit et emit eā

Datth. xiiij. ¶ Una p̄ciosa margarita cui p̄parat̄ regnū celoꝝ est calcul⁹ ille candi- dus. in quo ē nomen nouū scriptū. qd̄ ne- mo nouit nisi q̄ accipit. qd̄ beate margare- te virgini et martyri collatū est. s̄m p̄missū christi in Apocal. q̄ fideliter vixit in mā- datis dñi. cui⁹ hodie festiuitas celebrat̄ in edicula celle nostre. nomē illud nouum est ens simpliciter. vel ens purū. vel ens vni- uersaliter p̄fectū. vel ens quo maius ne- quit̄ intelligi. et tale est solus deus quo nō est maius nomē sanctificandū in seculis. Dicente deo. Ego sū q̄ sum. ¶ Ens si ana-

logice dicit̄ de deo et de creatura duz sim- pliciter p̄ se ponit̄ stat pro solo deo s̄m re- gulam Aristotel. q̄ analogū p̄ se positum stat p̄ suo principali significato. Et recte sic dicit̄ / quēadmodū actus semp̄ prior ē potentia / et p̄fectū prius q̄ imp̄fectum.

¶ Ens quod est deus nō plene cognoscit̄ ab alio q̄ ab illo qui accipit dū vicerit. et dum vīetoz deduxerit eū in excelsa / quādo et vbi videbit̄ deus sicuti est. Nihilomin⁹ hic in via cōmunicat̄ eius cognitio imp̄fe- cta multis modis. Sed incōprehēbilis est sibi soli. ¶ Ens p̄t vniuoce dici d̄ deo et de creatura. sed nō vniuoce dicit̄ p̄fecta sicut nec ens dicit̄ vniuoce dicit̄ p̄fecta de accidente et substātia. quia nō s̄m eandem p̄fectōem nec s̄m ordinē eundē. licz ratō nomis sit eadē. scz res positina / quecūq̄ et q̄liscunq̄ sit illa sup̄ quam primū fundat̄ principū cōplexum. scz quodlibet est vel nō est. Ac p̄inde descendit ens ad species su- as p̄ differētiās vsq̄ ad idinidua. Rursus ecōuerso resoluēdo venit vsq̄ ad ens pri- mū atq̄ purissimū / p̄stitūdo agalma pul- cerrimū / atq̄ p̄refulgidā aīe margaritam.

¶ Ens vniuoce dictū d̄ deo et creatura s̄m rōem positinā incōplexā et prime intentō- nis formaliter / est subiectū metaphisice / si- cut ens dictū s̄m ratōne positinā sedē in- tentōis formaliter ē subiectū logice et grā- marice / q̄uis vtrobiq̄ tractet̄ de omī ente tā p̄me q̄ sedē intentōis materialiter. Et hec est origo oīs philosophice discipline. ¶ Theologia duplex resultat ex ente simpli- citer qd̄ est deus. Una natural̄ de deo que subalternat̄ metaphisice ex q̄ supponit̄ de monstratū deus esse. Altera supnaturalis que p̄t aliquo modo dici subalternari the- ologie beatoꝝ. Vel est ip̄amet̄ theologia i beatis tanq̄ p̄ciosa margarita. que vendi- tis omnibz emi debz. ¶ Theologia beato- rum naturalis p̄ciosior est margarita q̄ alia quelibz scientia specialis. qz tractat de ente primo simpliciter / tā s̄m rem q̄ s̄m ra- tionē sepato / nō metaphisica aut phisica vel moralis aut ratōnalis philosophia / q̄ sunt de entibz vl̄ nō abstractis vl̄ tm̄ p̄ ra- tionē abstractis. ¶ Theologia supnatural̄ fidelitū viatoꝝ p̄ciosior est margarita q̄ aliqua quecūq̄ natural̄ scientia vt merito dici debeat venditis omnibz. hoc est curis alijs derelictis / comparari. Est insup vna vnitare prime veritatis cui semp̄ innititur

in credendis. vt q̄ omne reuelatū a deo est
 verum. ¶ Theologia sup̄natural̄ fidelium
 viatorū consistit p̄ncipaliter ⁊ fundatur in
 vna et triplici margarita fructus theologi-
 ce/que dicit̄ fides/spes et charitas. Sz q̄
 ad intelligentiā p̄parat̄ multis modis/vt
 p̄ abnegatōem oim̄ quasi p̄ ymbriā atq̄ ca-
 liginē. Rursus p̄ assimilatoz̄ symbolicam
 Rursus p̄ viā causalitatis. Rursus p̄ ap-
 propriatōem et sup̄eminentiā. Tandē per
 mysticā analogiā affectu mentis in deum
 totaliter trāsformato ¶ Una p̄ciosa marga-
 rita cui⁹ nomē est purū vsq̄quaq̄ p̄fectū
 reuelat et inuenit̄ in om̄ibz̄ creaturis tāq̄
 in vestigijs signat̄ibz̄ potētīā. sapiam ⁊ bo-
 nitatē ip̄i⁹. Sed p̄cipue resulget in creatu-
 ris rationalibus tanq̄ in imaginibz̄/que
 sunt diu iessentie vel nature. nedū rep̄sen-
 tatiue sed participes ⁊ capaces. Un̄ recte
 patet̄ in magis atq̄ vestigiū distinctio ¶ Una
 p̄ciosa margarita diuini nomis qd̄ est ens
 simpliciter p̄fectū/dū sola resulget in pu-
 ro corde viatoris/ tūc deforme cōspicitur
 (teste Breg.) q̄cqd̄ pulc̄r offert̄ ex creatur̄
 ¶ Preciosa hec margarita q̄ de⁹ est/sic vna
 est vt̄ distinctio essential̄ nulla sit penit̄ in
 eo. imo nec distinctio formal̄ ad intra nec
 extra naturā rei. nisi t̄m̄ modo distinctio p̄-
 sonalis relatiua. que large p̄t̄ dici realis.
 q̄lis n̄ inuenit̄ in aliq̄ creatura. ¶ Una hec
 p̄ciosa margarita distinctiōē admittit q̄
 rundā nominū/ que p̄surgit ex operatōne
 intellectus p̄ cōparatōem ad diuersas res
 seu respect⁹. ⁊ ex modis q̄s fabricat cogno-
 scēdo creaturas/vel ex sola distinctiōe rati-
 onis/dū sibi cōparat̄ ip̄e deus in q̄ nō for-
 maliter sz sup̄eminēt̄ est om̄is p̄fectio ea-
 dem penit̄ ⁊ vnica simplex ⁊ illuminata ali-
 ter q̄ in creatura. Exemplū t̄m̄ habet̄ apr̄is
 simū de cētro sper̄e cuiusdā ignee/qd̄ it̄as
 penit̄ indiuisibile lineas terminat̄ infinitas
 Unde p̄t̄ intellect⁹ varios formare cōce-
 ptus/dū scit tales p̄parare respect⁹ ¶ Una
 hec p̄ciosa margarita distinctiōem nō ad-
 mittit essentialē vl̄ formalē/aut aliquā nō
 idētitatem inter intellectū diuinū et huma-
 num. nec inter p̄sonas ⁊ essentiam. nec in-
 ter p̄prietates ⁊ attributa. Sed deus vno
 simplicissimo ⁊ vnico actu illuminato sup̄-
 eminenter est intellect⁹ et volūtas/essentia
 et persona. vnitas ⁊ vitas/bonitas sapien-
 tia/institia/misericordia/ ⁊ q̄cquid d̄ deo di-
 ei p̄t̄. nō habita vel inclusa ad res extra se

collatōne vl̄ respectu. Voluit h̄ pluries in-
 culcare Dionysi⁹ dicens deū sup̄nitam. sz
 perbonitatē. sup̄ens. ¶ Una hec p̄ciosa
 margarita distinctiōē admittit diuinaz̄
 reuelationū ad inuicē/ que ex modo se ha-
 bendi facit vt cōtradictoria verificent̄ de
 essentia ⁊ de p̄sona. q̄ essentia nō refert̄ ⁊ ta-
 men p̄sona refertur. quia videlicet essentia
 nō est per se p̄mo mō ⁊ cōuertibiliter idem
 cū p̄sona. non q̄ aliq̄ nō idētitas vel distin-
 ctio sit iur̄ eēntiā et patrē. sz b̄n̄ inter p̄fem
 ⁊ filiū. nec in creaturis simile reperit̄. quia
 nullā possibile est esse simpliciter vnā illi-
 mitatā et vsq̄quaq̄ p̄fectā. ¶ Vigor hui⁹
 p̄ciosa margarite que de⁹ est. p̄ducit libe-
 re cōtingēt̄ tanq̄ ad extra radios aliq̄s
 ⁊ fulgores. Et nullo mō necessitate finis
 vel agētis. alioquin nō esset ens vsq̄quaq̄
 ⁊ vniuoce p̄fectū si req̄reret ad esse suū
 existētiā creature. Et itez si de necessitate
 ageret ad extra nihil posset euenire p̄tigen-
 ter/ ⁊ cessaret om̄is religio. Immo ⁊ quod
 libet ens esset infinitū cū fieret naturaliter
 a potētia infinita. Hoc est stultū dei quod
 sapientius est homibz̄ nolentibz̄ intelligere
 deum nō agere quōlibet ex arbitriū liberta-
 te sed necessitate naturali. Unde obscura-
 tū factū est insipies cor eoz̄. vt dicerent
 mundū eternū. cū ceteris erroribz̄ et blas-
 phemijs infinitis. ¶ Vigor hui⁹ p̄ciosa
 margarite/candor ⁊ decor/animos cōtem-
 plantiū ip̄az̄ sub nomie entis purissimi ra-
 piunt ad agendū res mirabiles/ ⁊ ad cog-
 scendū res sup̄naturales/ ⁊ ad diligendū
 res spirituales cognitās i enigmate. ¶ Vi-
 gor hui⁹ margarite cādor et decor/ mouēt
 ⁊ attrahūt animos cōtemplantiū circulo q̄
 dam intelligibili miris modis. vbi coinci-
 dūt tres cause. que sunt efficiēs et forma/ n̄
 quidē intrinseca cōstituent̄/ sed exemplaris.
 ⁊ ip̄e finis q̄ mouet/ nō vt forma cognoscē-
 tis sed vt est res talis in seip̄a/ quia ip̄e mo-
 uet vt res appetitū nō vt ē cognitio. ¶ Vi-
 gor hui⁹ margarite cādor ⁊ decor possunt
 allicere ⁊ afficere pri⁹ animos cōtemplantiū
 ad dilectōem q̄s ad intellectualē cognitōez̄
 sed nō sine miraculo sp̄ū sancti se per cha-
 ritatē mirabiliter diffundent̄/ et mentis
 apicē singulariter inflāmant̄. quia s̄m̄ cur-
 sum naturalis vie intellectus nō intelligit̄
 nō inspecto fantasmate/ nec voluntas ali-
 quid vult/ obiecto nō sibi p̄us p̄ intellectū
 p̄sentato. nisi loq̄mur de volūtōe t̄m̄ modo

De illuminatōne cordis

naturali. ¶ Preciosior est margarita cognitiōis entis puri q̄ altera cognitiō de deo q̄ possz naturalit̄ adipisci. imo z certior ē q̄ altera quīs noticiā de q̄dditate substantiarū visibiliū vel inuisibiliū naturalit̄ i hac vita/de q̄b̄ hic ituitiue nihil scim⁹ z de accidentib⁹ paucissima. in q̄b̄ aliquñ fallacia nō cōtigat. ¶ Preciositas et certitudo margarite nō repugnat cognitiōi fidei de diuinis neqz meritū diminiuit. Sp̄ enī minor z obscurior remanet cognitiō vie/q̄ sit illa quā speram⁹ i patria recepturos. ¶ Preciositas hui⁹ margarite nō obinde minuit q̄ ad proximū deducit diuine dilectōis z cult⁹ z laudis. imo finis ei⁹ ē h̄mōi parit̄. Ap̄stolo teste z xp̄o reuelate. q̄ finis legis est charitas/que colere facit deū ex tota mēte sine obliuioe. ex toto corde. i. intellectu sine errore. ex tota aīa. i. uolūtate sine q̄dictōne. et ex tota st̄tute sine defectōe. ¶ Et hec ē felicitas iūrialis hui⁹ vie /p̄ q̄ si dederit hō omnē substantiā suā. q̄si nihil despiciet eā. ¶ Preciositas hui⁹ margarite nō format i nobis de lege cōmūi si nō ab inferioribus sensib⁹ ascēdam⁹ ad intelligentiā q̄ est p̄prius loc⁹ z mat̄rix ei⁹. q̄suis radicale semina riuū descēdat a rore celestis influētie i p̄ma creatōe rōnal' aīe. Sec⁹ de margarita fidei vel patrie gl'iose q̄ sup̄naturaliter inuenit̄/atqz ḡtis ifusa format̄. ¶ Em̄ h̄c p̄ciosa margarita tanto p̄cio q̄ntū habz hō /si pusillā tota sollicitudinē q̄sierit in aqz z littozibus magni maris naturaliuū studioz p̄fosiōem et depuratōem uehemētē /z assiduā p̄fricationē sanctaz meditātōnuz. ¶ Em̄ h̄c margarita si p̄ius abeat hō se relinq̄ns z vniuersa q̄ habet vendens. z h̄ fm̄ hoīez exteriorē z humanā p̄uersatōez. Et si redeat hō interior cōuersus ad cor sue mentis ubi gignat̄ nutriat̄ /depuret̄ /vegetet̄. et auget̄ /trāsformat̄ de claritate in claritatez vsqz ad p̄fectōem habēdā in celis. ¶ Em̄ h̄c margarita tāqz sufficiēs possessio cordis /qz p̄ eam z i ea possidet̄. nō terra solū. non celū solū. s; dñs terre z celi celoꝝ. Qui si nō sufficit tibi. nimis auar⁹ es. imo iam nihil es. ¶ Em̄ h̄c margarita p̄ueniēt⁹ in solitudine /cōseruat̄ illic insup̄ su⁹ candor aptius q̄ in vrbū tetra fuligine. Nec dū p̄fricata fuerit manib⁹ assidue meditātōis calefcit z scintillat /z deuorōnis igne inflāmata refulget. ¶ Quia sup̄ metaphora placet inserere p̄sideratōes. xij. que sequuntur.

¶ Scintilla est modica pars ab igne v'l iḡ p̄nita redecisa volitās z emicās. ¶ Scintilla se habet ad fauillā vt res viuens ad corpus extinctū. z sicut ad materiam forma. ¶ Sicut ignis trāssumit̄ ad significādūz deū. sic oīs creatura scintilla q̄dā dei symbolice dicit̄ p̄t̄. ¶ Sicut ignis trāssumptiue dicit̄ lex ignita dei. sic oīs p̄t̄cula legis dei q̄ lucet z ardet scintilla q̄grue noīat̄. ¶ Purissimū qd̄ i oīū creatura p̄sertim cognoscibili vel cognoscitiua reperitur scintilla dici pōt̄. Unde sup̄ior ps̄ aīerōnalis sinderis appellat̄. ¶ Rei cuiuslibet sua scintilla magnas in suo genere vires hz. Sicut ex igne scintilla decisa magnā siluā incendit. z scintillātes sp̄s aīales magnos interi⁹ z ceteri⁹ effect⁹ oñdunt. maxime p̄ oculos. ¶ Dū scintilla rōis vel intellect⁹ extincta est cū igne suo cognitiō /cōsequens est vt nihil scintillare videat̄. ¶ Iuxta q̄litate scintille cognitiōis lucentis z ardentis scintillatōes rōis cognoscibiliū z amabiliū suscipiuntur vident̄ et amant̄. ¶ Scintillatōes cognitiōis z amoris lucētes. s. z ardentē frustra sūt habētib⁹ extinctas penit⁹ scintillas ap̄ p̄hēsiuas z affectiuas. iuxta illud Frustra sūt verba surdo. sic de colorib⁹ ceco. sic de amorib⁹ nō amatiuo. ¶ Scintillatōes que videri v'l sentiri in sua puritate nō p̄nt ab oculis et tactu debilib⁹ /debēt sub quodaz moderamē cuiusdā interpositiōis p̄ obumbratōnem vel distantiā p̄sentari vel sensui ostendi. ¶ Scintillatōes verboꝝ dei quantūcūqz lucentes v'l ardentē mox extinguunt̄ dū ad cōgelatas et extinctas mētes puenierint / nisi sp̄s sanctus afflet̄ z fluxent aque. ¶ Scintillatōes amoris ex se viuares nō profert nec recipit̄ frigidū de se pectus. sed dñs est q̄ dat voci sue vocē virtutis. alioq̄n totū fauilla est z cinis extinctus. Sec⁹ vbi p̄ciose margarite candor p̄ inflāmatōem rutilat charitate. Qui lampades sunt lampades ignis z flāmarum / quā aque multe nō poterūt extinguere. nec ex cōsequenti margarite n̄re succēse claritate penitus offuscabūt. instar lapidis cuiusdam qui semel accensus nequit extinguī. Senserat aliquid tale qui dicebat. Quia inflāmatum est cor meū /et renes mei commutati sunt. Sequitur. Defecit caro mea z cor meū. de⁹ cor dis mei et pars mea de⁹ in eternū. O certe pars optima. o vna illa quā petijt z q̄suiuit a domino rex p̄pheta

